

เอกสารประกอบการเรียนการสอน
วิชาการบัญชีอุตสาหกรรม
และระบบใบสำคัญ
รหัส 2201-2107

จัดทำโดย

นางสาวนารีรัตน์ อุ้สกุลวัฒนา

วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรรายวิชา

วิชาการบัญชีอุตสาหกรรมและระบบใบสำคัญ (2201-2107)

จำนวน 3 หน่วยกิต จำนวน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์

จุดประสงค์รายวิชา

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ และกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีของกิจการอุตสาหกรรม
2. มีทักษะปฏิบัติงานบัญชีเบื้องต้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป สำหรับกิจการประเภทธุรกิจอุตสาหกรรม
3. มีทัศนคติ ความมีวินัย ความเป็นระเบียบ ละเอียดรอบคอบ ความอดทน รับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี

มาตรฐานรายวิชา

1. เข้าใจหลักการ วิธีการและขั้นตอนการจัดทำบัญชีของกิจการอุตสาหกรรม
2. บันทึกรายการในสมุดบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนผลิต
3. จัดทำงบต้นทุนผลิตและรายงานทางการเงิน
4. เข้าใจวิธีการจัดทำและจัดเก็บใบสำคัญ
5. บันทึกรายการในทะเบียนใบสำคัญและทะเบียนจ่ายเช็ค

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติลักษณะของกิจการอุตสาหกรรม เปรียบเทียบกับกิจการซื้อสินค้ามาจำหน่าย องค์ประกอบของต้นทุนการผลิต การรับจ่ายวัตถุดิบ การทำทะเบียนค่าแรงงาน ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ค่าใช้จ่ายในการผลิต การบันทึกรายการเกี่ยวกับการผลิต บัญชีต้นทุนการผลิต การคำนวณต้นทุนสินค้าที่ผลิตสำเร็จ กระจายทำการ รายการปรับปรุง และปิดบัญชี งบต้นทุนผลิต และงบการเงิน

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับลักษณะของระบบใบสำคัญ การจัดทำและการจัดเก็บใบสำคัญ การบันทึกรายการในสมุดบัญชี

หน่วยการเรียนรู้
วิชาการบัญชีอุตสาหกรรมและระบบใบสำคัญ
รหัสวิชา 2201 - 2107
3 ชั่วโมง / สัปดาห์ รวม 54 ชั่วโมง

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง
1	กิจการอุตสาหกรรม	3
2	ต้นทุนการผลิต	3
3	วัตถุดิบ	6
4	ค่าแรงงานและค่าใช้จ่ายการผลิต	6
5	ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป	6
6	งบทดลองและรายการปรับปรุง	6
7	กระดาษทำการของกิจการอุตสาหกรรม	6
8	การปิดบัญชีและงบการเงินของกิจการอุตสาหกรรม	9
9	ระบบใบสำคัญ	6
10	การเปลี่ยนแปลงใบสำคัญจ่าย	3
	รวม	54

หน่วยที่

2

ต้นทุนการผลิต

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของต้นทุนการผลิต
2. องค์ประกอบของต้นทุนการผลิต
3. การคำนวณต้นทุนการผลิต

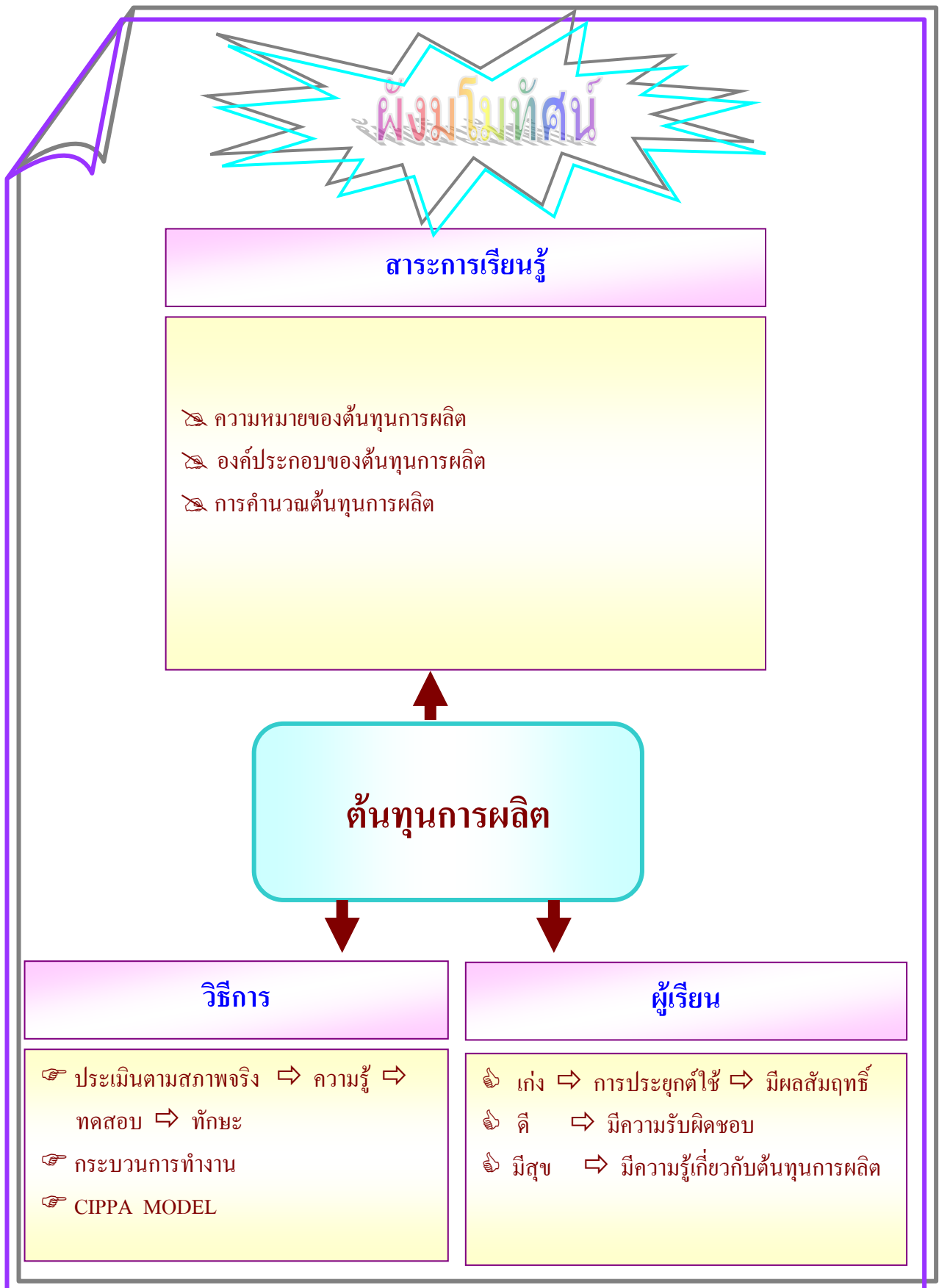

สาระสำคัญ

กิจการอุตสาหกรรมเป็นกิจการที่ทำการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย ต้นทุนการผลิตเป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการผลิตโดยเริ่มตั้งแต่การนำวัตถุดิบมาดำเนินการผลิต ซึ่งมีคนงานหรือพนักงานทำหน้าที่ผลิตสินค้า และมีค่าใช้จ่ายการผลิตต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายการขายและบริหาร เพื่อให้ได้สินค้าสำเร็จรูป ประกอบด้วยองค์ประกอบของต้นทุนที่สำคัญ 3 ประเภท คือ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายความหมายของต้นทุนการผลิตได้
2. บอกองค์ประกอบของต้นทุนการผลิตได้
3. อธิบายความหมายขององค์ประกอบต้นทุนการผลิตแต่ละประเภทได้
4. สามารถคำนวณหาต้นทุนการผลิตได้
5. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันตามกำหนดเวลา

**แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยที่ 2 ต้นทุนการผลิต**

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ข้อใดเป็นวัตถุดิบของโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์
 - ไม้
 - สี
 - ตะปู
 - กระดาษทราย
- ค่าแรงงานทางตรงของโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ได้แก่ข้อใด
 - ค่าแรงช่างเลื่อย
 - ค่าแรงผู้ควบคุมงาน
 - ค่าแรงผู้รักษาความสะอาด
 - ค่าแรงยามรักษาความปลอดภัย
- วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต เป็นส่วนประกอบของอะไร
 - ต้นทุนขาย
 - ต้นทุนการผลิต
 - ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป
 - ต้นทุนสินค้าระหว่างผลิต
- ต้นทุนการผลิตหมายถึงข้อใด
 - ต้นทุนของวัตถุดิบ
 - ต้นทุนของผลิตภัณฑ์
 - ต้นทุนของค่าแรงงาน
 - ต้นทุนของค่าใช้จ่ายการผลิต
- การคำนวณต้นทุนการผลิตตรงตามข้อใด
 - วัตถุดิบ + ค่าแรงงาน + ค่าใช้จ่ายการผลิต
 - วัตถุดิบทางอ้อม + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายการผลิต
 - วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายการผลิต
 - วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต + ค่าแรงงานทางอ้อม + ค่าใช้จ่ายการผลิต

6. ต้นทุนการผลิต ตรงตามข้อใด

- ก. Manufacturing Cost
- ข. Merchandising Firms
- ค. Manufacturing Firms
- ง. Manufacturing Overhead

บริษัทสินไทย จำกัด ดำเนินกิจการผลิตรองเท้า ได้รับรายงานว่าในงวดบัญชีนี้ มีวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเป็น 2 เท่าของค่าใช้จ่ายการผลิต และค่าแรงงานทางตรง มีจำนวนครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต ต้นทุนการผลิตมีจำนวน 700,000 บาท (จากโจทย์ใช้ตอบคำถามข้อ 7–10)

7. ค่าใช้จ่ายการผลิตมีจำนวนกี่เท่า

- ก. 1 เท่า
- ข. 2 เท่า
- ค. 3 เท่า
- ง. 4 เท่า

8. วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิตมีจำนวนเท่าไร

- ก. 100,000 บาท
- ข. 200,000 บาท
- ค. 300,000 บาท
- ง. 400,000 บาท

9. ค่าแรงงานทางตรง มีจำนวนเท่าไร

- ก. 100,000 บาท
- ข. 200,000 บาท
- ค. 300,000 บาท
- ง. 400,000 บาท

10. ค่าใช้จ่ายการผลิตมีจำนวนเท่าไร

- ก. 100,000 บาท
- ข. 200,000 บาท
- ค. 300,000 บาท
- ง. 400,000 บาท

ต้นทุนการผลิต

1. ความหมายของต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นระหว่างงวดประกอบด้วยองค์ประกอบของต้นทุน 3 ประเภท คือ ค่าวัสดุทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต รายละเอียด ความหมาย การบริหารและการควบคุม ตลอดจนกระบวนการทางบัญชีเพื่อคำนวณหาต้นทุนการผลิตในรูปแบบการผลิต ชนิดต่างๆ (วิจิตรา พูลเพิ่มทรัพย์ และพูนิจ ปิยะอนันต์, 2551 : 21)

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการผลิตสินค้าของกิจการ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ วัสดุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต (เมธสิทธิ์ พูลดี, 2550 : 18)

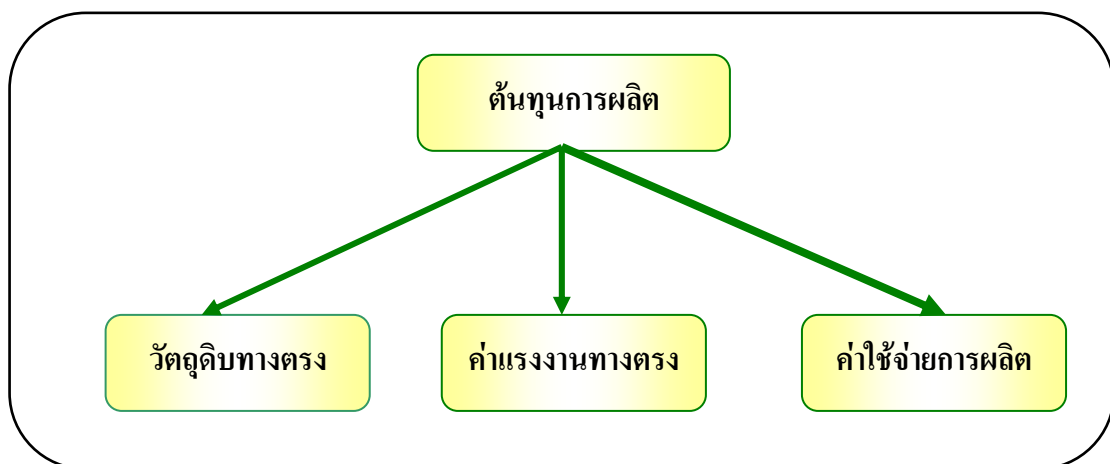
ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ซึ่งประกอบด้วยวัสดุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาที่จะทำการรวบรวมต้นทุน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ต้นทุนการผลิต” (เสนีย์ (อำเจริญ) พวงยามณี, 2549 : 212)

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นทั้งหมดเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่จะขายในอนาคตหรือ หากพิจารณาความหมายของคำว่า การผลิต หมายถึงการแปรสภาพวัสดุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปโดยใช้แรงงานคนเครื่องจักรหรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ในการผลิต ดังนั้นต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย วัสดุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต (รัตนา วงศ์รัศมีเดือน, 2550 : 24)

จากความหมายของต้นทุนการผลิตข้างต้นจะเห็นได้ว่า ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นภายในโรงงานเนื่องจากการผลิตสินค้า ซึ่งประกอบด้วยวัสดุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

2. องค์ประกอบของต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์ชนิดหนึ่ง คือต้นทุนทั้งหมดในโรงงานหรือฝ่ายผลิตไม่ว่าจะมีความเกี่ยวข้องโดยตรง หรือมีความเกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการผลิตก็ตาม เมื่อก้าวถึงต้นทุนของการผลิตปลากระป๋อง ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวถูกทำขึ้นจากวัตถุดิบต่างๆ เช่น ปลา ซอสมะเขือเทศ เกลือ น้ำตาล แรงงานคนที่ต้องการเพื่อให้การผลิตทำได้เสร็จสมบูรณ์ เช่น การทำปลานึ่ง การบรรจุ และต้นทุนอื่นๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นอันเกี่ยวกับกระบวนการผลิตที่นอกเหนือไปจากต้นทุน วัตถุดิบทางตรง และค่าแรงงานทางตรง ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวกับพื้นที่โรงงาน วัสดุสิ้นเปลืองในโรงงาน ค่าเสื่อมราคาอาคารค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ ค่าพลังงาน ค่าจ้างที่จ่ายให้กับผู้ควบคุมการผลิต หรือเสมียน จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของต้นทุนการผลิต

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของต้นทุนการผลิต

1. วัตถุดิบทางตรง (Direct Material) หมายถึง วัตถุดิบ หรือของที่จัดซื้อมาที่เป็นส่วนประกอบหลักในการนำผ่านเข้าไปในกระบวนการผลิตจนเป็นสินค้าสำเร็จรูป และสามารถคำนวณต้นทุนของวัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้าแต่ละหน่วยเป็นจำนวนเท่าใด เช่น แผ่นไม้อัดที่ใช้ในการทำเฟอร์นิเจอร์ หนังสือที่ใช้ในการทำรองเท้าหนัง ผ้าไหมใช้ในการทำเสื้อสำเร็จรูป

2. ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor) หมายถึง ค่าจ้างแรงงานที่จ่ายให้แก่พนักงานในการทำหน้าที่แปรสภาพวัสดุให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น ค่าแรงงานของพนักงานแผนกผลิต ค่าแรงงานของพนักงานควบคุมเครื่องจักรในแผนกผลิต

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead) หมายถึง แหล่งรวบรวมค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าซึ่งนอกเหนือจากค่าวัตถุดิบทางตรงและค่าแรงงานทางตรง ซึ่งไม่สามารถคิดเข้าเป็นต้นทุนของผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่งได้โดยตรง อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายการผลิตบางรายการอาจเป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตแต่ใช้เป็นจำนวนน้อย หากจะนำมาคำนวณเป็นต้นทุนในการผลิตสินค้าแต่ละหน่วยจะเสียค่าใช้จ่ายมาก เช่น สกรู น็อตที่ใช้ในการผลิตเครื่องจักร กระจก ค้าย ที่ใช้ในการทำเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น ส่วนประกอบเหล่านี้ถือเป็นต้นทุนค่าวัสดุทางตรง แต่มีปัญหาในทางปฏิบัติที่จะรวบรวมเพื่อคิดเข้าเป็นต้นทุนในการผลิตเครื่องจักร หรือเสื้อผ้าสำเร็จรูปแต่ละหน่วย ซึ่งวัตถุดิบดังกล่าวมีราคาต่ำจึงมักจะนิยมให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายการผลิต ดังนั้นค่าใช้จ่ายการผลิตมีหลายประเภทประกอบด้วยค่าวัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม และค่าใช้จ่ายการผลิตอื่นๆ เช่นค่าเช่าโรงงาน ค่าสาธารณูปโภคที่เกี่ยวกับโรงงาน ค่าเสื่อมราคาโรงงานเครื่องจักร ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษา และค่าเบี้ยประกันภัยโรงงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

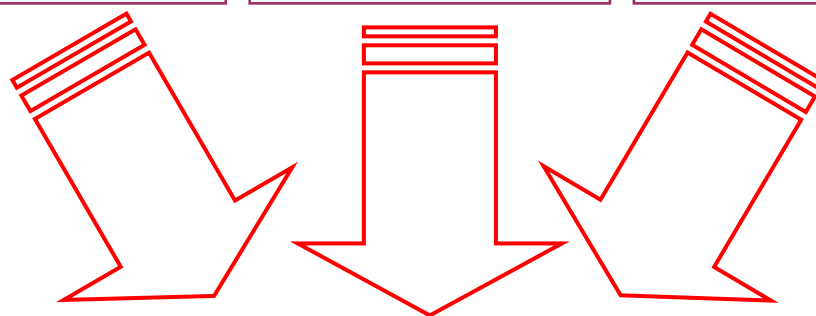
ตัวอย่างที่ 3.1 บริษัทชัยโยเฟอร์นิเจอร์ จำกัด ผลิตเฟอร์นิเจอร์ที่ทำจากไม้โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต เกิดขึ้นในงวดบัญชีดังนี้

ไม้สักแปรรูป	2,000,000
ไม้อัดแปรรูป	1,800,000
กาว	159,000
ตะปู	25,000
สี	55,000
ช่างเลื่อยไม้	1,650,000
ช่างประกอบ	2,005,000
ช่างทาสี	1,500,000
ผู้ควบคุมโรงงาน	250,000
ค่ากำลังไฟ	150,000
ค่าเช่าโรงงาน	850,000
ค่าเบี้ยประกันภัยโรงงาน	350,000
ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร	300,000

จากต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิตเมื่อนำมาจำแนกประเภทของต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ เพื่อหาต้นทุนของวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต ตลอดจนต้นทุนการผลิตรวมได้ดังนี้

บริษัทชัยโยเฟอร์นิเจอร์ จำกัด

วัตถุดิบทางตรง		ค่าแรงงานทางตรง		ค่าใช้จ่ายการผลิต	
ไม้สักแปรรูป	2,000,000	ช่างเลื่อยไม้	1,650,000	กาว	159,000
ไม้อัดแปรรูป	1,800,000	ช่างประกอบ	2,005,000	ตะปู	25,000
		ช่างทาสี	1,500,000	สี	55,000
				ผู้ควบคุมโรงงาน	250,000
				ค่ากำลังไฟ	150,000
				ค่าเช่าโรงงาน	850,000
				ค่าเบี้ยประกันภัยโรงงาน	50,000
				ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร	300,000
	<u>3,800,000</u>		<u>5,155,000</u>		<u>2,139,000</u>

ต้นทุนการผลิต
11,094,000 บาท

3. การคำนวณต้นทุนการผลิต

การคำนวณต้นทุนการผลิตตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ มี 3 ประเภท ดังนี้

1. วัตถุดิบทางตรงใช้ไป (Direct Raw Materials used) เป็นวัตถุดิบทั้งหมดที่ถูกส่งเข้าไปในการผลิต เพื่อแปรสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป และเป็นส่วนสำคัญสามารถวัดปริมาณที่ใช้ในการผลิตได้แน่นอน เช่น ผ้า เหล็กแผ่น สามารถคิดเข้าเป็นต้นทุนของหน่วยที่ผลิตได้ง่าย

2 ค่าแรงงานทางตรง เป็นค่าแรงงานที่ใช้ในการเปลี่ยนสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป และเป็นส่วนสำคัญสามารถคิดเข้าต้นทุนผลิตภัณฑ์ได้โดยตรง ค่าแรงงานหรือเงินเดือนที่จ่ายให้คนงานที่ทำการผลิตสินค้าโดยตรง เช่น ค่าแรงที่จ่ายให้ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไม้

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในโรงงานที่ไม่ใช่วัตถุดิบทางตรงใช้ไปและค่าแรงงานทางตรง เป็นต้นทุนทางอ้อมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการผลิต ได้แก่ วัตถุดิบทางอ้อมหรือวัสดุโรงงานใช้ไปเป็นสิ่งของที่ใช้ในการผลิตสินค้าไม่ใช่ส่วนประกอบสำคัญของสินค้าสำเร็จรูป เช่น กาว ตะปู กระดาษทราย เป็นต้น ค่าแรงงานทางอ้อมเป็นค่าแรงงานที่จ่ายให้คนงานหรือพนักงานที่ทำงานในโรงงานแต่ไม่ได้ผลิตโดยตรง เช่น หัวหน้าคนงาน ผู้ควบคุมงาน ผู้จัดการแผนกผลิต พนักงานรักษาความสะอาด ค่าใช้จ่ายการผลิตอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตเช่น ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร ค่าเครื่องมือ ค่าสิทธิบัตร ค่าเช่าโรงงาน ค่าไฟฟ้าโรงงาน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร ซึ่งสามารถเขียนสูตรได้ดังนี้

$$\text{ต้นทุนการผลิต} = \text{วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต} + \text{ค่าแรงงานทางตรง} + \text{ค่าใช้จ่ายการผลิต}$$

ตัวอย่างที่ 3.2 บริษัทนาเฟอร์นิเจอร์ จำกัด ได้เริ่มดำเนินกิจการผลิตเฟอร์นิเจอร์ทำด้วยโลหะในวันสิ้นงวด แผนกบัญชีได้รายงานต้นทุนในการผลิตสินค้า ดังนี้

วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต	250,000
ค่าแรงงานทางตรง	150,000
ค่าใช้จ่ายการผลิต	100,000

ในวันสิ้นงวดบัญชี ไม่มีสินค้าระหว่างผลิตคงเหลือ

จากรายละเอียดข้างต้น ต้นทุนการผลิตสามารถคำนวณได้ดังนี้

วิธีการคำนวณ

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนการผลิต} &= \text{วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต} + \text{ค่าแรงงานทางตรง} + \text{ค่าใช้จ่ายการผลิต} \\ &= 250,000 + 150,000 + 100,000 \\ &= 500,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

หรือ แสดงแบบรายงานดังนี้

วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต	250,000 บาท
ค่าแรงงานทางตรง	150,000 บาท
ค่าใช้จ่ายการผลิต	<u>100,000</u> บาท
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น	<u>500,000</u> บาท

ตัวอย่างที่ 3.3 บริษัทไทยทำ จำกัด ได้เริ่มดำเนินการผลิตรองเท้าหนัง ในวันสิ้นงวด
แผนกบัญชีได้รายงานต้นทุนในการผลิตสินค้า ดังนี้

วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต	85,000
ค่าแรงงานทางตรง	10%
ค่าใช้จ่ายการผลิต เป็นครึ่งหนึ่งของค่าแรงงานทางตรง	
ในวันสิ้นงวดบัญชี ไม่มีสินค้าระหว่างผลิตคงเหลือ	
จากรายละเอียดข้างต้น ต้นทุนการผลิตสามารถคำนวณได้ดังนี้	

วิธีการคำนวณ

$$\begin{aligned} \text{ค่าแรงงานทางตรง} &= 10\% \\ \text{ค่าใช้จ่ายการผลิต} &= 5\% \\ \text{รวม} &= 15\% \\ \text{วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต (100 - 15)} &= 85\% \\ \text{วัตถุดิบ 85 \% เป็นเงิน} &= 85,000 \\ \text{ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น 100\% เป็นเงิน} &= \frac{85,000 \times 100}{85} = 100,000 \\ \text{ค่าแรงงานทางตรง 10\% เป็นเงิน} &= 100,000 \times \frac{10}{100} = 10,000 \\ \text{ค่าใช้จ่ายการผลิต 5\% เป็นเงิน} &= 100,000 \times \frac{10}{100} = 5,000 \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 3.4 บริษัทสยาม จำกัด ได้เริ่มดำเนินกิจการผลิตปลากระป๋อง ในวันสิ้นงวด
แผนกบัญชีได้รายงานต้นทุนในการผลิตสินค้า ดังนี้

วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต	200,000
ค่าแรงงานทางตรง	100,000
ค่าใช้จ่ายการผลิตเป็น 30% ของวัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต ในวันสิ้นงวดบัญชี ไม่มีสินค้าระหว่างผลิตคงเหลือ จากรายละเอียดข้างต้น ต้นทุนการผลิตสามารถคำนวณได้ดังนี้	

วิธีการคำนวณ

วัตถุดิบทางตรงใช้ไป	=	200,000
ค่าแรงงานทางตรง	=	100,000
ค่าใช้จ่ายการผลิต (200,000 X 30%)	=	<u>60,000</u>
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		<u>260,000</u>

ตัวอย่างที่ 3.5 บริษัทชาวพอง จำกัด ได้เริ่มดำเนินกิจการผลิตกระดาษ ในวันสิ้นงวด
แผนกบัญชีได้รายงานต้นทุนในการผลิตสินค้า ดังนี้

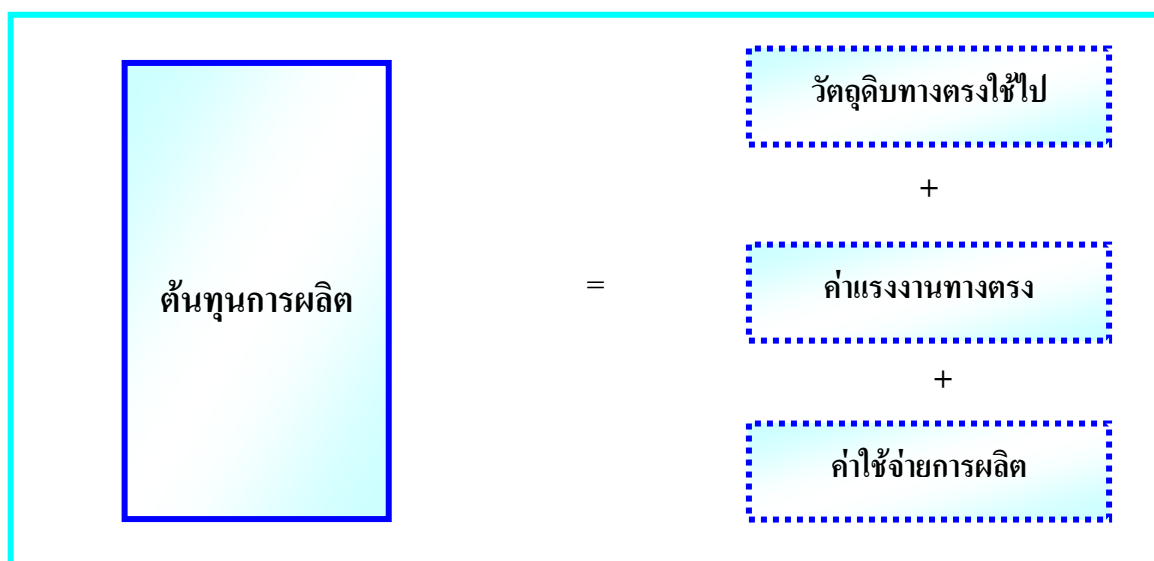
วัตถุดิบทางตรงใช้ไปในการผลิต 2 เท่าของค่าแรงงาน ค่าแรงงานทางตรง 30% ของค่าใช้จ่ายการผลิต ค่าใช้จ่ายการผลิต 300,000 บาท ในวันสิ้นงวดบัญชี ไม่มีสินค้าระหว่างผลิตคงเหลือ จากรายละเอียดข้างต้น ต้นทุนการผลิตสามารถคำนวณได้ดังนี้	
---	--

วิธีการคำนวณ

วัตถุดิบทางตรงใช้ไป (90,000 x 2)	=	180,000
ค่าแรงงานทางตรง (300,000 x 15%)	=	45,000
ค่าใช้จ่ายการผลิต	=	<u>300,000</u>
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		<u>525,000</u>

สรุปเนื้อหาหน่วยที่ 2

ต้นทุนการผลิตเป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการผลิตสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต มีวิธีการคำนวณดังนี้

คำศัพท์ที่ควรรู้

Manufacturing Cost	ต้นทุนการผลิต
Direct Material	วัตถุดิบทางตรง
Direct Labor	ค่าแรงงานทางตรง
Manufacturing Overhead	ค่าใช้จ่ายการผลิต
Direct Raw Materials used	วัตถุดิบทางตรงใช้ไป

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนประจำหน่วยที่ 2
เรื่อง ต้นทุนการผลิต

1. ก
2. ก
3. ข
4. ข
5. ค
6. ก
7. ก
8. ง
9. ก
10. ข

ก. จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้ใจความสมบูรณ์

1. ต้นทุนการผลิตหมายถึงอะไร
2. จงอธิบายองค์ประกอบของต้นทุนการผลิต
3. วิธีการคำนวณหาต้นทุนการผลิตมีสูตรว่าอย่างไร

ข. จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง หรือ ✗ หน้าข้อความที่ผิด

-1. ต้นทุนการผลิตหมายถึงต้นทุนวัตถุดิบ
-2. วัตถุดิบทางตรง และค่าแรงงานทางตรง เป็นส่วนประกอบหลักของต้นทุนการผลิต
-3. พนักงานจ่ายเงินเดือนถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต
-4. เหล็กเป็นวัตถุดิบทางตรงของกิจการผลิตเครื่องจักร
-5. วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายสำนักงาน เป็นองค์ประกอบของต้นทุนการผลิต
-6. พนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นค่าแรงงานทางตรง
-7. ค่าเสื่อมราคาโรงงานเป็นค่าใช้จ่ายการผลิต
-8. วัตถุดิบทางตรง คือ ของที่ซื้อมาเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการผลิต
-9. ช่างเดือนไม่ป็นค่าแรงงานทางตรงของโรงงานผลิตกระดาษ
-10. สูตรการคำนวณหาต้นทุนการผลิต คือ วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายการผลิต

ค. แบบฝึกปฏิบัติ

ข้อ 2-1 บริษัทสุขใจ จำกัด มีวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต 200,000 บาท ค่าแรงงานคนงาน 150,000 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 50,000 บาท

ให้คำนวณหา ต้นทุนผลิตสินค้าของบริษัทสุขใจ จำกัด

ข้อ 2-2 บริษัทอุทัยพลาสติก จำกัด มีข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสินค้า ในวันที่ 31 ธันวาคม 2551 ดังนี้

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต	150,000	บาท
ค่าแรงงานทางตรง	100,000	บาท
ค่าแรงงานทางอ้อม	80,000	บาท
ค่าใช้จ่ายการผลิต	30,000	บาท

ให้คำนวณหา ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น

ข้อ 2-3 บริษัทสยามยนต์ จำกัด มีวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต 210,000 บาท จ่ายค่าแรงงาน 20% และค่าใช้จ่ายการผลิต 10% ของต้นทุนการผลิต

ให้คำนวณหา

1. ค่าแรงงานทางตรง
2. ค่าใช้จ่ายการผลิต
3. ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น

ข้อ 2-4 บริษัทคู่อุตสาหกรรม จำกัด มีวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเป็นจำนวน 2 เท่า ของค่าแรงงาน ค่าแรงงานเป็น 15% ของต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น ค่าใช้จ่ายการผลิตเท่ากับ 160,000 บาท

ให้คำนวณหา

1. วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต
2. ค่าแรงงานทางตรง
3. ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น

กิจกรรมเสนอแนะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หัวข้อกิจกรรม

1. องค์ประกอบของต้นทุนการผลิต
2. การคำนวณต้นทุนการผลิต

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้

1. สื่อในการนำเสนอ (บอร์ด)

ขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม พร้อมเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม
2. ให้หัวหน้ากลุ่มจับฉลากหัวข้อที่จะทำ
3. แต่ละกลุ่มจัดทำบอร์ดเพื่อนำเสนอเรื่องที่ตนเองรับผิดชอบ
4. นำเสนอกลุ่มละ 10 นาที
5. ให้อีก 2 กลุ่มที่เหลือประเมินเพื่อนที่นำเสนองาน
6. กลุ่มที่นำเสนองาน ประเมินตนเอง
7. ผู้สอนรวบรวมแบบประเมินจาก 4 กลุ่ม พร้อมประเมิน 4 กลุ่มที่นำเสนองานด้วย

แหล่งข้อมูล

1. มุมวิชาการแผนกวิชาการบัญชี
2. ห้องสมุดวิทยาลัย
3. หนังสือบัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิชาการบัญชีต้นทุน
4. หนังสือ ตำรา อื่นๆ

กิจกรรมเสนอแนะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใบงานที่ 2.1

- ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
1. อธิบายความหมายขององค์ประกอบต้นทุนการผลิตแต่ละประเภทได้
 2. สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ สนใจใฝ่รู้
 3. กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

กิจกรรมปฏิบัติ

ให้นักเรียนอธิบายความหมายขององค์ประกอบต้นทุนการผลิตแต่ละประเภททำเป็น Mapping Concept

กิจกรรมเสนอแนะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใบงานที่ 2.2

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 1. คำนวณต้นทุนการผลิตได้

2. สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ สนใจใฝ่รู้

กิจกรรมปฏิบัติ

ให้นักเรียนสมมติรายการที่เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตแต่ละประเภท แล้วคำนวณหาต้นทุนการผลิตตามสูตร

แบบประเมินกิจกรรมเสนอแนะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ใบงานเรื่อง ต้นทุนการผลิต

แบบประเมิน 1

ที่	รายการ	5	4	3	2	1
1	ความร่วมมือในการนำเสนอ					
2	ความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอ					
3	ความพร้อมของกลุ่ม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	เวลาที่ใช้ในการนำเสนอ					
6	การพัฒนาตนเอง					
7	ความละเอียดรอบคอบ					
8	ความมีวินัย					
9	ความรับผิดชอบ					
10	ความซื่อสัตย์สุจริต					

รวมคะแนนที่ได้..... คะแนนเฉลี่ย.....

ประเมินผลโดย ผู้เรียนกลุ่มที่..... ผู้สอน.....

แบบประเมิน 2

ผู้ประเมิน	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4
คะแนนจากผู้เรียน				
คะแนนจากผู้สอน				
รวมคะแนน				
คะแนนเฉลี่ย				

ผลการประเมิน 5 = ดีมากที่สุด 4 = ดีมาก 3 = ดี 2 = พอใช้ 1 = ต้องปรับปรุง

ข้อเสนอแนะของผู้สอน

กลุ่มที่ 1

กลุ่มที่ 2

กลุ่มที่ 3

กลุ่มที่ 4

ผู้สอน.....

(.....)

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ 2 ต้นทุนการผลิต

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

- ข้อใดหมายถึงต้นทุนการผลิต
 - ต้นทุนของวัตถุดิบ
 - ต้นทุนของค่าแรงงาน
 - ต้นทุนของผลิตภัณฑ์
 - ต้นทุนของค่าใช้จ่ายการผลิต
- องค์ประกอบของต้นทุนการผลิตตรงตามข้อใด
 - วัตถุดิบทางตรง + วัตถุดิบทางอ้อม + ค่าแรงงานทางตรง
 - วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายการผลิต
 - วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางอ้อม + ค่าใช้จ่ายการผลิต
 - วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าแรงงานทางอ้อม
- ของที่ใช้เป็นส่วนประกอบหลักในการผลิตสินค้าสำเร็จรูปได้แก่ข้อใด
 - วัตถุดิบทางตรง
 - วัตถุดิบทางอ้อม
 - ค่าแรงงานทางตรง
 - ค่าแรงงานทางอ้อม
- พนักงานที่ทำหน้าที่แปรสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปได้แก่ข้อใด
 - วัตถุดิบทางตรง
 - วัตถุดิบทางอ้อม
 - ค่าแรงงานทางตรง
 - ค่าแรงงานทางอ้อม
- ค่าใช้จ่ายต่างๆ บางรายการอาจเป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตแต่ใช้เป็นจำนวนน้อยได้แก่ข้อใด
 - วัตถุดิบทางตรง
 - วัตถุดิบทางอ้อม
 - ค่าแรงงานทางตรง
 - ค่าแรงงานทางอ้อม

6. การคำนวณหาต้นทุนการผลิตได้แก่ข้อใด

- ก. วัตถุดิบ + ค่าแรงงาน + ค่าใช้จ่ายการผลิต
- ข. วัตถุดิบทางอ้อม + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายการผลิต
- ค. วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายการผลิต
- ง. วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต + ค่าแรงงานทางอ้อม + ค่าใช้จ่ายการผลิต

บริษัทสินไทย จำกัด ดำเนินกิจการผลิตรองเท้า ได้รับรายงานว่าในงวดบัญชีนี้ มีวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเป็น 2 เท่าของค่าใช้จ่ายการผลิต และค่าแรงงานทางตรง มีจำนวนครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต ต้นทุนการผลิตมีจำนวน 700,000 บาท (จากโจทย์ใช้ตอบคำถามข้อ 7 – 10)

7. ค่าใช้จ่ายการผลิตมีจำนวนกี่เท่า

- ก. 1 เท่า
- ข. 2 เท่า
- ค. 3 เท่า
- ง. 4 เท่า

8. วัตถุดิบทางตรงใช้ในการผลิต มีจำนวนเท่าไร

- ก. 100,000 บาท
- ข. 200,000 บาท
- ค. 300,000 บาท
- ง. 400,000 บาท

9. ค่าแรงงานทางตรง มีจำนวนเท่าไร

- ก. 100,000 บาท
- ข. 200,000 บาท
- ค. 300,000 บาท
- ง. 400,000 บาท

10. ค่าใช้จ่ายการผลิตมีจำนวนเท่าไร

- ก. 100,000 บาท
- ข. 200,000 บาท
- ค. 300,000 บาท
- ง. 400,000 บาท